

УДК 658.7:339.137.2

Рилов Д.Ю.¹, Білоцерківський О.Б.²

¹ магістрант гр. БЕМ-М2924 Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

² доц. Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

РОЛЬ ЛОГІСТИКИ В ОДЕРЖАННІ КОНКУРЕНТНОЇ ПЕРЕВАГИ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ

У сучасних ринкових умовах, де боротьба за споживача є надзвичайно жорсткою, підприємства шукають нові шляхи для зміцнення своїх позицій на ринку. Одним із таких інструментів є логістика - система, яка дозволяє ефективно керувати матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками з метою підвищення ефективності бізнесу. Правильно організована логістика дає змогу підприємству не лише зменшити витрати, але й створити додаткову цінність для клієнта, що, своєю чергою, формує конкурентну перевагу.

Сьогодні логістика охоплює різні напрями діяльності - від закупівлі сировини до доставки готового продукту споживачеві. Вона містить такі основні компоненти: закупівельну, виробничу, розподільну, транспортну, складську, запасів, інформаційну, сервісну логістику, а також логістику зворотних відходів, яка відповідає за повернення товарів, переробку або утилізацію [1]. Усі ці напрями працюють у комплексі для досягнення єдиної мети - ефективного функціонування підприємства та задоволення потреб споживача.

В умовах високої конкуренції логістика стає не просто допоміжним інструментом, але й стратегічним чинником успіху. Ефективне управління логістичними процесами дозволяє компанії швидше реагувати на зміни ринку, скорочувати терміни постачання, зменшувати витрати, уникати дефіциту або надлишку товарів, оптимізувати складські запаси та підвищувати рівень обслуговування клієнтів. У результаті зростає лояльність споживачів, зміцнюється репутація бренду і з'являються нові можливості для розширення ринку [2].

Ще одним важливим аспектом є використання інновацій та цифрових технологій у логістиці. Сучасні підприємства активно впроваджують автоматизовані системи управління запасами, CRM та ERP-системи, платформи для відстеження вантажів у режимі реального часу. Штучний інтелект та аналітика великих даних (Big Data) дозволяють прогнозувати попит, оптимізувати маршрути доставки, скорочувати час обробки замовлень. Компанії, що інвестують у цифрову трансформацію логістики, отримують відчутні переваги перед тими, хто діє за старими схемами.

Крім того, дедалі більше уваги приділяється екологічній складовій логістики, тобто впровадженню принципів «зеленої логістики». Це передбачає оптимізацію маршрутів для зниження витрат пального, використання електротранспорту, скорочення викидів CO₂ та перехід до багаторазової тари. Такий підхід не лише допомагає зменшити витрати, а й покращує імідж компанії, особливо серед екологічно свідомих споживачів [3].

Успішні приклади застосування логістики як інструменту конкурентної боротьби можна знайти як серед міжнародних гігантів, так і в українських реаліях. Так, компанії на кшталт Amazon, Zara або IKEA завдяки високому рівню логістики забезпечують швидке виконання замовлень, мінімальні витрати та постійне оновлення асортименту. В Україні прикладом може слугувати «Нова пошта», яка стала синонімом швидкої та зручної доставки, або Rozetka, що забезпечує ефективну логістику в умовах складної інфраструктури та великого асортименту товарів.

Проте, не варто забувати і про виклики, з якими стикаються підприємства у сфері логістики. Це зростання вартості пального, нестабільність валютних курсів, дефіцит транспорту та кадрів, ризики воєнного часу, блокування кордонів тощо. Все це вимагає від бізнесу швидкої адаптації, гнучкості та постійного удосконалення логістичних стратегій [4].

Таким чином, логістика є ключовим чинником конкурентоспроможності підприємства. Вона формує не лише внутрішню ефективність, але й зовнішню привабливість компанії для клієнтів та партнерів. У сучасному бізнес-середовищі виграє не той, хто має просто кращий продукт, а той, хто може швидше, дешевше і зручніше доставити його споживачеві. Саме тому розвиток логістики - це не витрати, а довгострокова інвестиція в успіх компанії на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білоцерківський О.Б., Брінь П.В., Замула О.О., Ширяєва Н.В. Логістика : навч. посіб. Харків: НТУ «ХПІ», 2010. 152 с.
2. Науменко М.О. Логістика як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості. Сер. Економіка підприємства*. 2018. № 61. С. 129-135.
3. Криківський Є. В., Логістика: компендіум і практикум [Текст] / Є. В. Криківський, Н. І. Чухрай / . – К.: "Кондор", 2009. - 340 с
4. Складові та фактори конкурентоспроможності / І. В. Багрова, О. Г. Нефедова / *Науковий журнал "Вісник економічної науки України"*. 2007. № 1(11). С. 11-16.